

Bérczi László, Varga Ferenc

Önkéntes tűzoltó egyesületek állami támogatásának alakulása, tevékenysége

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Magyarország mentő tűzvédelmének fontos elemeként tekint az önkéntes tűzoltó egyesületekre. Ennek érdekében a folyamatos szakai segítség, támogatás mellett az elmúlt időszakban jelentősen nőtt az egyesületek anyagi támogatása is. Szerzőink az eddigi folyamatot és a jövőbeni célkitűzéseket vázolják.

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló **1996. évi XXXI. törvény** előírásai szerint az ÖTE a székhelye szerinti településen a tűzmegeelőzési, a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában közreműködő társadalmi szervezet, amely alapszabályában ezt tevékenysége céljaként rögzítette. Tagjai önként, fizetség nélkül, szabadidejükben vállalják feladataikat. A szaktevékenység mellett e szervezeteknek célja a helyi, illetve tűzoltó hagyományok ápolása, a közösség összetartása, az utánpótlás nevelés, de gyakran polgárőr, településőr feladatokat is ellátnak.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) Magyarország mentő tűzvédelmének fontos elemeként tekinti az önkéntes tűzoltó egyesületek (ÖTE) feladatellátását. Célunk az ÖTE-k folyamatos segítése, támogatása. Működésük és az önkéntesség, a katasztrófavédelem által is támogatott társadalmi érték.

Az ÖTE-k működésének támogatását a központi költségvetés az illetékes minisztérium fejezeti kezelésű előirányzatai között biztosítja. A 2005. évben biztosított 300 millió Ft-os támogatás 2007-re 200, 2008-ra 114 millió Ft-ra, majd 2010-ben 120 millió Ft-ra csökkent.

Nem értettünk egyet a támogatás 2005. év utáni, ilyen mértékű csökkentésével, ezért kiemelt feladatként kezeltük, hogy legalább a csökkentés előtti támogatást kapják az ÖTE-k, elsősorban üzemeltetési költség és a minimum szükséges és elégséges felszerelés biztosítása címén.

A kormányzat elismeri az ÖTE-k fontosságát, kiemelt szerepét, így a korábbi években stagnáló 120 millió Ft-os pályázati keretösszegekről a támogatás mértéke

- **2013-ban 220 millió Ft-ra**, illetve
- **2014. évben ez az összeg 300 millió Ft-ra** nőtt.

Az állami támogatás odaítélése a BM OKF által kiírt **pályázat, illetve egyedi elbírálás alapján történik**. Az ÖTE-k a tűzoltás-, műszaki mentési tevékenységéhez kapcsolódó technikai ellátás javításának, felülvizsgálatának, az üzemeltetési költségek, az önkéntes tűzoltók oktatásának, valamint szertárépítéshez, felújításhoz és bővítéshez való hozzájárulásnak támogatására és EDR rádió ellátásra a vállalt feladatokhoz kapcsolódóan pályázhatnak.

Az ÖTE-k a központi szerv pályázatán kívül egyéb civil szervezetek támogatására kiírt pályázaton is indulhatnak. Működésüket a **települési önkormányzat is támogatja**, ami törvényi szintű előírás részükre. Ezen kívül az ÖTE-k törekednek az **önálló bevételi források** (rendezvénybiztosítás, favágási munkák, magasban végzett tevékenység, stb.) megteremtésére is.

Tűzoltási, műszaki mentési szaktevékenységet azon ÖTE-k végezhetnek, akik a munkájukat irányító és felügyelő hivatásos tűzoltó-parancsnoksággal együttműködési megállapodást kötöttek. A megállapodások száma az elmúlt években folyamatosan nőtt:

- 2011-ben: 315
- 2012-ben: 388
- 2013-ban: 435

Az ÖTE-ket a működési terület szerinti tűzoltóságtól mért távolságuk, a személyi feltételeik, a technikai felszereltségük, a rendelkezésre álló gépjárművek és a szertár állapotának figyelembe vételével négy kategóriába soroltuk.

- *katégória:* az ÖTE rendelkezik megkülönböztető jelzéssel ellátott tűzoltó gépjárművel és szaktevékenységét rendszeresített, bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- *II. kategória:* az ÖTE rendelkezik tűzoltó gépjárművel, vagy olyan megkülönböztető jelzés nélküli gépjárművel, ami alkalmas tűzoltáshoz és műszaki-mentéshez szükséges szakfelszerelések, oltóanyag, tűzoltó személyzet szállítására, illetve a szaktevékenységét nem rendszeresített és bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- *III. kategória:* az ÖTE tűzoltó gépjárművel és a II. kategóriának megfelelő gépjárművel nem rendelkezik és a szaktevékenységét nem rendszeresített és bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- *IV. kategória:* az ÖTE szaktevékenységet nem végez, ifjúságnevelő és hagyományörző tevékenységét aktívan látja el.

A jól működő ÖTE-nek fontos szerepe van a megelőzési, tűzoltási és műszaki mentési, valamint a helyi lakosságtájékoztatási feladatok ellátásában, az ifjúság nevelésben, a katasztrófa-helyzetek felszámolásában, és a védekezési, kárelhárítási feladatokban. A napjainkban jelentkező egyre gyakoribb katasztrófa-helyzetek felszámolásánál is részt vesznek a védekezési, kárelhárítási feladatokban (árvíz, belvíz, nagy kiterjedésű szabadtéri tüzek, viharkárok).

Vonulási adatok:

- 2011. évben: 2878, vonulást hajtottak végre, ami az összes eset 4,1%-a.
- 2012. évben: 3831, vonulást hajtottak végre, ami az összes eset 5,5%-a. (Nagyon sok volt a szabadtéri tüzeset.)
- 2013. évben: 2762 vonulást hajtottak végre, ami az összes eset 5%-a. Továbbá a júniusi Dunai árvízi védekezéskor 150 ÖTE, 3500 fővel vett részt és több, mint 60 ezer munkaórát töltött a gátakon.

Az ÖTE-k azonnali értesítése érdekében országos szinten kiépítettük az **SMS** alapú riasztási rendszert, így a megyei műveletirányító ügyeletekre beérkezett jelzés fogadását követően, a rendszer **automatikus értesítést küld az adott területre vonulást vállaló egyesület részére.**

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény módosításával **megteremtettük a jogszabályi háttérét** annak a lehetőségnek, hogy az önkéntes tűzoltó egyesületek a vállalt tevékenységi területükön önállóan is végezhesék a szaktevékenységüket. A *beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületi* működésre elsősorban a fehér

folton lévő egyesületekre számítunk, akik meghatározott káreseményeknél (szabadtéri tüzesetek, vízszivatások, fakidölések, közvetlen életveszéllyel nem járó káresetek, stb.) a kapott **riasztás** után kivonulnak a helyszínre és végzik a beavatkozási tevékenységet. Ez a szabályozási lépés javítja a diszlokációt, növeli az állampolgárok tűzbiztonságát.

Jelenleg 8 beavatkozó ÖTE működik az országban. 2014. április 1-től

- I. Vas megyében Hosszúpereszteg,
- II. Pest megyében Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Pilisborosjenő és Solymár, május 1-től pedig
- III. Jász-Nagykun-Szolnok megyében Túrkeve,
- IV. Tolna megyében Dunaföldvár és
- V. Somogy megyében a kaposvári KÖTÉL egyesület jogosult az önálló beavatkozásra.

A 8 beavatkozó ÖTE összesen 21 település védelmében lát el kiemelt szerepet, ahol több mint 137 ezer állampolgár él 752 km²-es területen. Az egyesületek az önálló beavatkozás vállalásától eltelt időszak 87%-át készenlétben töltötték, ez idő alatt 22 vonulást hajtottak végre, amely közül hetet önállóan számoltak fel. Ki lehet emelni Túrkeve ÖTE-t, hiszen a területén már 3 esetet önállóan számoltak fel (fakidölés, villámhárító leszakadása és egy kisebb tüzeset), továbbá 2 nagyobb eseménynél (sertéstelep és egy lakástűz) a hivatásos erővel közösen dolgozott.

Azon ÖTE-k akik nem tudják vállalni az önálló beavatkozással járó szigorú feltételek biztosítását, továbbra is mint *közreműködő önkéntes tűzoltó egyesületek* vesznek részt a mentő tűzvédelmi feladatokban.

Az ÖTE-k tűzoltási és műszaki mentési tevékenységét, társadalmi szerepvállalását erősítik és támogatják a szakmai szabályozók és intézkedések. A Szent Flórián Önkéntestűzoltó-portál létrehozásával az önkéntes tűzoltók, az ÖTE-k, naprakész információkat kapnak a katasztrófavédelem tevékenységéről, és a működéshez szükséges jogi, személyi, anyagi és technikai feltételekről. Az ÖTE-k a BM OKF Katasztrófavédelmi Adatszolgáltató Program felületéről letölthetik a szakmai oktatási segédleteket és megtekinthetik saját vonulási adataikat.

Bérczi László tű. ddtb. Országos tűzvédelmi főfelügyelő, BM OKF

Varga Ferenc tű. ddtb. Igazgató, Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság